

ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

3-son (2021-yil, iyun)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2021

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2021, № 3

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrda qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 6 marta chiqadi.

Jurnal O'zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: O'zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy

Elektron manzil: ped_mahorat@umail.uz

TAHRIR HAY'ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Bosh muharrir o'rinbosari: Navro'z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas'ul kotib: Hamroyev Alijon Ro'ziqulovich – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudov Mels Hasanovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G'arbiy Universitet, Bolgariya)

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muiyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)

Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O'rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharopovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Qahhorov Otabek Siddiqovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО

Научно-теоретический и методический журнал

№ 3, 2021

Журнал включен в список обязательных выпусков ВАК при Кабинете Министров Республики Узбекистан на основании Решения ВАК от 29 декабря 2016 года для получения учёной степени по **педагогике и психологии**.

Журнал основан в 2001г.

Журнал выходит 6 раза в год

Журнал зарегистрирован Бухарским управлением агентства по печати и массовой коммуникации Узбекистана.

Свидетельство о регистрации средства массовой информации № 05-072 от 22 февраля 2016 г.

Учредитель: Бухарский государственный университет

Адрес редакции: Узбекистан, г. Бухара, ул. Мухаммад Икбол, 11.

e-mail: ped_mahorat@umail.uz

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Главный редактор: Адизов Бахтиёр Рахманович – доктор педагогических наук, профессор

Заместитель главного редактора: Навруз-заде Бахтиёр Нигматович – доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор: Хамраев Алижон Рузикулович – доктор педагогических наук (DSc), доцент

Хамидов Обиджон Хафизович, доктор экономических наук

Бегимкулов Узакбай Шаимкулович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудов Мэлс Хасанович, доктор педагогических наук, профессор

Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор

Янакиева Елка Кирилова, доктор педагогических наук, профессор (Болгария)

Каххаров Сиддик Каххарович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудова Муяссар, доктор педагогических наук, профессор

Козлов Владимир Васильевич, доктор психологических наук, профессор (Ярославль, Россия)

Чудакова Вера Петровна, PhD (Психология) (Киев, Украина)

Таджиходжаев Закирходжа Абдусаттарович, доктор технических наук, профессор

Аманов Мухтор Рахматович, доктор технических наук, профессор

Ураева Дармоной Саиджановна, доктор филологических наук, профессор

Дурдыев Дурдымурад Каландарович, доктор физико-математических наук, профессор

Махмудов Насыр Махмудович, доктор экономических наук, профессор

Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор

Киямов Нишон Содикович, доктор педагогических наук, профессор

Каххаров Отабек Сиддикович, доктор экономических наук (DSc)

Bahodir QO‘CHQOROV. “Devonu lug‘otit turk” asarida bolalar o‘yinlari	153
Sulaymon HALIMOV. G‘aribiy ijodining o‘ziga xos xususiyatlari.....	156
Nozgul SIDIQOVA. Tilshunoslikda pereyonimlarning shakllanish asoslari.....	161
Sitorabegim MUXAMEDJANOVA. Talabalarda kasbiy faoliyatga oid ingliz tilini o‘qitish jarayonida kommunikativ madaniyatni rivojlantirish metodlari	164
Xolboy IBRAGIMOV, Z.K.SALIMOV. Surxondaryo viloyati Termiz shahri umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida ingliz tilini o‘qitishda intensiv metodlarni qo‘llash	166
Hilola SUYUNOVA. O‘quvchilar nutqini o‘stirishda integrativ yondashuvning ahamiyati	170
Rahima BERDIYOROVA. Okkazonalizmlarni hosil qilish usullari.....	173
ANIQ VA TABIIY FANLARNI O‘QITISH.....	177
Набия ТУРАЕВА, Жаҳонгир ТУРАЕВ. Методические рекомендации по обучению будущих учителей математики конструированию и анализу урока	177
Dilorom BESHIMOVA. Differensial geometriya va topologiya kursida to‘planning urinish, chegaraviy, ichki nuqtalarini o‘qitishda “aqliy hujum” metodining tatbiqi.....	180
Sagidat KANATBAYEV. Umumta‘lim maktablarida fizikadan laboratoriya mashg‘ulotlarini o‘tkazishning holati va muammolari.....	185
Мухаммад РАХМАТОВ, Сарвар ИСКАНДАРОВ, Нарзилло БИБУТОВ, Азизжон ХОЖИЕВ. Лабораторные работы по технической механике.....	189
Nozimbek ZARIPOV. Informatika va axborot texnologiyalari fanini o‘qitishda Web-freelance faoliyati.....	196
Ruslan BAYDULLAYEV, Zamira AXMEDOVA. Yuqori ishonchlik tizimlari uchun dasturiy ta‘minot arxitekturasi	199
Mansur ERGASHOV, Aziz JO‘RAYEV. Organik kimyo fani ta‘limida zamonaviy metodlardan foydalanish orqali talabalarda interaktivlikni oshirish	204
Laziz NIYAZOV, Baxitjan KEDELBAYEV, Javohir KARIMOV. Tibbiy kimyo fanini o‘qitishda muammoli vaziyatlar usuli.....	207
Nazifa ACHILOVA. Bo‘lajak biologiya fani o‘qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini shakllantirish	212
Madina AVEZOVA. Innovative forms of modern education.....	217
Mahfuza ODILOVA. Qora-qir ko‘lidagi suvning fizik-kimyoviy tarkibi.....	221
Laziz NIYAZOV, Anatoliy BREL, Umurbek G‘APUROV. Xorijiy talabalarga tibbiy kimyo fanidan dars berishning o‘ziga xosliklari	224
IQTISODIYOT VA TURIZM	227
Nurazimxon MAMAXONOVA. O‘zbekiston va Yevropa: hamkorlikning yangi bosqichi	227
TASVIRIY SAN‘AT VA MUSIQA TA‘LIMI	232
Saidaxbor BULATOV. “Vanitas” usulida ishlangan natyurmordagi o‘n sakkiz ming olam falsafasi	232
JISMONIY MADANIYAT VA SPORT.....	237
Ilhomjon TURSUNALIYEV. Jismoniy tarbiya va sport sohasi tadqiqotlariga ilmiy sharh: muammodan amaliy natija sari	237
G‘ayrat SALIMOV, Abdullo FOZILOV. Talabalarning o‘quv jarayonida jismoniy madaniyatini shakllantirish muammosiga tizimli yondashuv	239
Nurzod DAVRONOV. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari jismoniy sifatlarini rivojlantirishda xalq bayramlarining qadriyat sifatidagi ahamiyati.....	243
Раджаб БАЙМУРАДОВ, Малохат БАХШУЛЛАЕВА. Творческое отношение к работе - залог успеха в педагогической деятельности.....	246
Muxsinbek OLIMOV. Yengil atletikachilarning ko‘p yillik tayyorgarlik bosqichlarida mashg‘ulot yuklamalarini taqsimlash va boshqarish texnologiyasi.....	250
Ta‘lim-tarbiya fidoyisi.....	254
“Педагогик маҳорат” журнали учун мақолаларни расмийлаштириш талаблари.....	255

Nurzod DAVRONOV
Buxoro davlat universiteti
jismoniy madaniyat nazariyasi
va uslubiyoti kafedrası katta o'qituvchisi

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARI JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHDA XALQ BAYRAMLARINING QADRIYAT SIFATIDAGI AHAMIYATI

Mazkur maqolada o'zbek xalq bayramlarining mamlakatimiz kelajagi hisoblanmish yoshlarimizni barkamol shaxs sifatida voyaga yetkazishdagi ahamiyati yoritilib, bayramlarda tashkil etiladigan milliy o'yinlarning boshlang'ich sinf o'quvchilari jismoniy sifatlarini shakllantirishdagi o'rni ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: tarbiya, xalq bayramlari, milliy o'yinlar, rivojlanish, barkamollik, jismoniy sifatlar, an'ana, qadriyat.

В данной статье освещается роль узбекских национальных праздников в всестороннем развитии молодежи, а также в формировании физических качеств школьников начальных классов.

Ключевые слова: воспитание, народные праздники, национальные игры, развитие, совершенство, физические качества, традиция.

This article highlights the role of Uzbek national holidays in the comprehensive development of young people, as well as in the formation of physical qualities of primary school students.

Key words: education, national holidays, national games, development, perfection, physical qualities, tradition.

Kirish. Yosh avlodni ma'naviy boy, axloqiy pok, jismoniy barkamol qilib tarbiyalash bugungi kunda ta'lim tizimi oldida turgan muhim masalalaridan biridir. Bu masalani amalga oshirishda esa boshlang'ich ta'lim muhim o'rin tutadi. Boshlang'ich ta'limda yoshlarimizni aqliy hamda axloqiy tarbiyalash bilan bir qatorda ular organizmining shakllanishi va rivojlanishida asosiy ahamiyat kasb etadigan jismoniy tarbiyaning o'rni beqiyosdir. Darhaqiqat, mamlakatning kelajagi ham aqlan, ham ma'nan, ham jismonan uyg'unlikda faoliyat olib boradigan yoshlarimizning rivojlanishi bilan chambarchas bog'liqdir. Maktab o'quvchisining shaxs, komil inson bo'lib shakllanishida, rivojlanishida jismoniy tarbiya alohida ahamiyat kasb etishi shubhasiz. Xalq jismoniy tarbiyasi esa insoniyat rivojining ilk bosqichlaridayoq bola va o'smirlarning shakllanishida asosiy vositalaridan biri bo'lgan. Shu bois bugungi milliy o'zligimizni anglatotgan davrda xalqning milliy qadriyatlariga asoslangan jismoniy tarbiya alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Asosiy qism. Milliy qadriyatlarni ilmiy o'rganish va targ'ib qilishda olimlardan akademik J.Tulenov, professorlar M.Murodov, U.Qoraboyev, I.Jabborov, N.Bekmurodov, T.Javliyev kabilarning ishlarini alohida ta'kidlash o'rinlidir. Jismoniy tarbiya va sportga oid milliy qadriyatlarni ilmiy o'rganish va keng targ'ib qilishda olimlarimizdan A.Q.Atoyev, R. Abdumalikov, T.S.Usmonxo'jayev, R.S.Salomov, O'.Ibragimov, X.A.Meliyev, Sh.Xonkeldiyev, A.Abdullayev, K.Maxkamjonov, X.T.Rafiyev, K.D.Yarashev, R.K.Qudratov, T.X.Xoldorov, F.Xo'jayev, K.Yusupovlarning ishlarini alohida ta'kidlash zarurdir. Qadriyatlarining ta'lim-tarbiyaviy ahamiyati haqida professorlar X.Homidov, O.Musurmonova, S.Nishonova, M.Inomova, M.Davletshin, F.Nasriddinov, T.Usmonxo'jayev, X.Rafiyev, O'.Ibrohimov, R.Abdumalikov, F.Axmedov, X.Meliyev, Sh.Q.Mardonov, O.Jamoliddinovalarning maqolalari, risolalari, uslubiy qo'llanmalari, monagrafiyalar va ular tomonidan ilmiy darajalar uchun yozilgan dissertatsiyalari hamda o'quvchilarga milliy qadriyatlarni singdirish yuzasidan olib borilgan ilmiy tadqiqot ishlarini alohida ta'kidlash lozim. Olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlarda jismoniy sifatlarini har tomonlama rivojlantirish, ularning milliy qadriyatlarga e'tiborini oshirish, ma'naviy, axloqiy fazilatlarini tarkib toptirish uchun kichik maktab yoshi eng qulay davr hisoblanadi. O'z navbatida shaxsning jismoniy shakllanishi va jismoniy tayyorgarlik dinamikasi o'quvchining mehnat qilish layoqati va izchil bajariladigan jismoniy mashqlarning xususiyatiga bog'liqdir. Boshlang'ich sinf o'quvchisining jismoniy sifatlarini rivojlantirish uchun milliy va harakatli o'yinlarga asoslangan dars, mashqlarni to'g'ri tashkil etish va o'tkazish eng muhim masaladir. Ko'pgina tadqiqotchilar maktab yoshidagi bolalarning jismoniy rivojlanishi bo'yicha olgan ma'lumotlar tahlilining ko'rsatishicha kichik maktab yoshiga kelib rivojlanishning tezlashish jarayoni ro'y beradi. Shunga asosan mazkur maqolamizda milliy xalq bayramlari orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida jismoniy sifatlarini shakllantirish masalasiga e'tiborimizni qaratdik.

O'zbek xalq bayramlari o'zining uzoq o'tmishi, boy tarixiga ega bo'lgan, ajdodlardan avlodlarga meros sifatida o'tib kelayotgan ma'naviy boyligimiz, qadriyatlarimizdan hisoblanadi.

Ibn Sino "Tib qonunlari" asarida kurash va jismoniy mashqlarning kishi badantariyasidagi o'rnini, o'yinning shifobaxsh xususiyatlari haqida to'xtalgan. Kaykovus, Umar Hayyom, Abulqosim Firdavsiy, Beruniy chavgon, nard, shaxmat, tirandozlik, qilichbozlik, chavandozlik kabi yuzlab o'yinlar xususida yozib qoldirgan. Alisher Navoiy asarlarida bayramlar, tantanalar, to'ylar munosabati bilan tashkil etilgan o'yinlar haqida ko'pgina ma'lumotlar bor. Ularda o'yinlarning uyushtirilishi, ijrochilari, o'tkazish qoidalari bayon etilgan.

Mamlakatimiz mustaqillikka erishgan dastlabki kunlardan boshlab milliy qadriyatlarimiz, an'ana va udumlarimiz, shu jumladan, xalq bayramlarini qayta tiklashga katta e'tibor qaratildi.

Shunday milliy xalq bayramlarimizdan biri bu Navro'z hisoblanadi. Ha, Navro'z shunchaki bayram emas. Uning millat tarixi, falsafasi, badiiyati va san'ati, madaniyati, mifologik, diniy va dunyoviy dunyoqarashini, ilmiy tafakkur tarzini o'zida mujassam etgan qomusiy bir ayyom ekanligi mustaqillik sharofati bilan tiklandi. Navro'z hamisha barcha davrlarda ham ommaviy ravishda katta maydonlarda, saylgohlarda zo'r tantana bilan nishonlangan. Katta-yu kichik, yosh-u qari, erkak-u ayol – butun xalqning ezgu niyatlari, shodiyona olqishlarining quvvati qo'shilib, borliqni onadan tug'ulganday tozartib, yashnatishga xizmat qilgan. Bayramning tantana qilinishi, unda uyushtirilgan barcha o'yin-tomoshalar, qo'shiq-raqslardan kutilgan muddao ham ushbu maqsadga yo'naltiriladi.

Mustaqillik sharofati ila bu bayram hayotda yana o'z o'rnini topdi, yangicha mazmun va mohiyat kashf etdi. Chinakamiga xalq shodiyonasining tantanasiga aylandi. Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev ta'kidlaganlaridek, "Navro'z xalqimizning ma'naviy qiyofasini va pokiza his tuyg'ularini, o'lmas ruhi va madaniyatini o'zida yorqin namoyon etadigan eng ko'hna, eng sevimli, chinakam milliy ayyomimizdir. Navro'zning o'lmas ruhi va boqiy falsafasi biz bugun bunyod etayotgan Yangi O'zbekiston g'oyasi bilan uyg'un va hamohangdir".

Navro'z nafaqat tabiatning o'zgarishi, yasharishi, balki inson qalbi, ruhiyati va tafakkur tarzining ham yangilanishidir. Inson tabiatni anglash orqali, o'zligi, "men"ligini kashf etadi, qalbida o'ziga ishonch, ertangi kun umidi uyg'onadi. Shuning uchun ham bu bayram hamma davrlarda ham tinchlik, osoyishtalik, totuvlik, do'stlik, yurtga, ona tabiatga mehr-muhabbatning taronasi, har insonning o'z xalqi, uning tarixi va madaniyatiga bo'lgan hurmatining nishonasi bo'lib kelgan. Endilikda o'zining teran mohiyati hamda chuqur falsafasi, yasharish va yangilanish pallasini, sharqona yangi yilning debochasi sifatida hayotimizda alohida o'rin egalladi. Navro'z bilan bog'liq tadbirlar, kurash, ko'pkari, poyga kabi ko'plab xalq milliy o'yinlari, folklor namunalari, rasm-rusmlar, urf-odatlar, qadriyatlar tiklandi va ular yoshlarni milliy hamda umumbashariy g'oyalar ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Qadimiy tarixga ega bo'lgan xalq milliy o'yinlari o'zining jozibasi, rango-rangligi, aqliy, axloqiy, jismoniy, estetik va ruhiy tarbiyadagi o'rnini bilan beqiyos ahamiyatga ega. Ular hech qachon shunchaki ermak bo'lmagan, balki kishining go'daklikdan o'sib-ulg'aygunicha eng muhim tarbiya vazifasini o'tagan. Murg'ak bola qatnashgan o'yinlar orqali hayot voqealari, tabiat hodisalari, so'z qudrati, insoniy munosabatlar o'rgatilgan. Xususan, "Besh tosh", "Pichoq", "Jambul", "Yong'oq merganlik", "Varrak", "Ovchi", "Mindi", "Arqon tortish", "Chillak" kabi o'yinlar kurashishni o'rgatadi, aqlni charxlaydi. O'z-o'zini anglashni, xatolarni tuzatish tuyg'usini shakllantiradi. Jamoaviylik tuyg'usini hech narsa o'yinlarchalik singdira olmaydi.

Xalq an'anaviy milliy o'yinlari nomoddiy madaniy merosga kiradi. Shunday bo'lgach, uzoq ajdodlarimiz yaratgan va bizgacha "suyak surib" yetib kelgan xalq milliy o'yinlarini izlamoq, topmoq, qayta tiklab, yosh avlod kamoloti uchun joriy etmoq har bir vatanparvar yosh-u keksaning, ziyoli-yu ishchining burchiga aylansa, ma'naviy, madaniy, ruhiy qudratimiz yanada kuchli, baquvvat bo'ladi.

Muhokamalar va natijalar. Bugun yurtimizda yoshlarni sportga, xalq bayramlarida takshil etiladigan milliy xalq o'yinlariga keng jalb qilish masalasiga sog'lom avlodni voyaga yetkazishning muhim omili sifatida qaralmoqda. Darhaqiqat, sog'lom avlodni shakllantirishda milliy xalq bayramlari muhim ahamiyat kasb etadi. Barchamizga ma'lumki, butun yer yuzida har bir xalq millat sifatida shakllanibidiki, ular o'zining milliylikiga egadir, shu bois, o'zbek xalqining milliy urf-odatlari, bayramlari an'analari, qadriyatlari hamda milliy o'yinlari ham takomillashib bordi.

Milliy xalq bayramlarining sog'lom avlod tarbiyasidagi ahamiyati pedagogik, psixologik, tarbiyaviy, jismoniy va sog'lomlashtiruvchi nuqtayi nazarda ko'rib chiqiladi.

Pedagogik ahamiyati – xalq bayramlarida tashkil etiladigan o'yinlar har bir shaxsning his-tuyg'usini, tasavvurini, dunyoqarashini boyitib boradi. Yana ularning kuzatuvchanligi, ziyakligi va zehni tahlil qilib, bilimni oshiradi. O'yinlar orqali yoshlarga madaniyatimiz va urf-odatlarimiz tanishtiriladi.

Psixologik ahamiyati – o'yinlar shaxsning ruhiyati va kayfiyatini ko'tarishga xizmat qiladi. Tarbiyaviy ahamiyati – yoshlarni irodali, sabr-toqatli, hayot qiyinchiliklarini yengadigan, g'alaba qozonishga intiladigan, chaqqon, epchil, mard qilib tarbiyalaydi.

Jismoniy va sogʻlomashtiruvchi ahamiyati – xalq bayramlarida tashkil etiladigan milliy oʻyinlar oʻynalganda organizm tizimlari – nafas olish, mushak, yurak qon tomirlarga samarali taʼsir qiladi. Oʻyinlar ochiq havoda oʻynalganda qon kislorod bilan toʻyinadi va bu moddalar almashinuvini kuchaytiradi. Bu esa organizmga ijobiy taʼsir koʻrsatadi va barcha hujayralar uygʻonadi. Oʻyin oʻynagan shaxs jismonan sogʻlom va baquvvat boʻlib voyaga yetadi. Xalq milliy bayramlarining barchasida chaqqonlik, epchillik, jasurlik, pahlavonlik, mardlik kabi jismoniy sifatlar va insoniy fazilatlar toʻla mujassamlashgan.

Boshlangʻich sinf oʻquvchilari bilan milliy oʻyinlarning elementlari, harakatli oʻyinlarning maqsadli tashkil qilinishi natijasida ularning ongiga milliy qadriyatlarimiz tobora singdirib boriladi. Natijada taʼlim-tarbiya jarayonlarida milliy oʻyinlar tobora singib, keng qoʻllanish imkoniyatlari yaratadi. “Navroʻz”, “Mustaqillik kuni”, “Hosil bayrami” kabi xalq bayramlarida milliy oʻyinlarimiz (arqon tortish, bilak kuchini sinash, ot oʻyinlari, xoʻroz, qoʻchqor urishtirish) keng ommalashib bormoqda. Hatto, chet elliklarda ham qiziqish uygʻotmoqda.

Xulosa. Inson oʻzini jismonan tarbiyalashi uchun jismoniy tarbiya va sportning zarurligini tushunib yetishi va qunt bilan oʻziga yoqqan maʼlum bir jismoniy mashgʻulotlar tizimi asosida salomatligini shakllantirishi kerak. Yosh avlodning jismoniy qobiliyatini har tomonlama rivojlantirish tarbiyaning ajralmas qismi boʻlgan jismoniy tarbiya jarayonida amalga oshiriladi. Jismoniy tarbiyaning maqsadi jamiyatning sogʻlom, xushchaqchaq, har tomonlama jismoniy rivojlangan, mehnat va Vatan himoyasiga tayyor turgan quruvchilarini tarbiyalashdan iborat uzoq muddatli, uyushtirilgan pedagogik jarayondir.

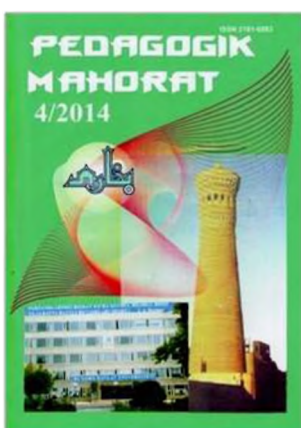
Jismoniy tarbiya oldida turgan vazifalarni hal etishda xalq bayramlarida tashkil etiladigan oʻyinlarni toʻplash va ularni hayotga tadbiq etish, ulardan oqilona foydalanish zarurligi bugungi kunda yaqqol namoyon boʻlmoqda. Oldimizda turgan ham nazariy, ham amaliy ahamiyatga ega boʻlgan muhim vazifa yosh avlodni sogʻlom va barkamol qilib tarbiyalovchi jismoniy tarbiya oldiga ham katta maʼsuliya yukladi.

Mamlakatimizda xalq bayramlarida tashkil etiladigan milliy oʻyinlarga keng eʼtibor berib kelinishi natijasida ularning mazmunida milliy qadriyatlar, gʻurur, iftixor, mardlik, mehnatsevarlik, doʻstlik, oʻzaro yordam, vatanga sadoqat kabi his-tuygʻular, fazilatlar toʻla mujassamlashganligini eʼtirof etishimiz mumkin.

Yoshlarni har tomonlama jismoniy baquvvat qilib tarbiyalashga imkon beradigan, oʻquvchilar jismoniy sifatlarini rivojlantirishga qaratilgan bu muammoni umumtaʼlim maktab oʻquvchilari jismoniy tarbiyasini tashkiliy va pedagogik jarayonlar bilan birga bir-biriga bogʻlab kelgan uzviylikda koʻrib chiqish lozimligini keltirib chiqaradi, bunda milliy harakatli oʻyinlarining ahamiyati katta ekanligini qayta-qayta taʼkidlab oʻtmoqchimiz. Shuning uchun xalqimizning asrlardan asrlarga oʻtib kelayotgan milliy oʻyinlarini avaylab-asrab, keyingi avlodga yetkazish yoʻllarini izlash, ishlab chiqish va hayotga tadbiq etish bizning maqsadimizdir.

Adabiyotlar

1. “Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chorat-adbirlari toʻgʻrisida”gi Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 3-iyun PQ–3031-son Qarori.
2. Ahmedov F., Atamurodov Sh., Boshlangʻich sinflarda jismoniy madaniyat darslari. Uslubiy qoʻllanma. -T.: “Turon zamin ziyo”, 2017. -140 b.
3. Yoʻldosheva R. Oʻzbek xalq oʻyinlarining tarbiyaviy ahamiyati. –Toshkent: “Oʻqituvchi” nashriyoti, 1992-yil.
4. Qoraboyev U. Oʻzbek xalq oʻyinlari ilmiy ommabop kitob. -T., 2008.
5. Davronov N. I. DEVELOPMENT OF PHYSICAL QUALITIES OF CHILDREN IN THE HERITAGE OF OUR ANCESTORS //European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol. – 2020. – T. 8. – №. 3.
6. Davronov N. I. THE CONCEPT OF PHYSICAL EDUCATION AND PHYSICAL CULTURE //УЧЕНЫЙ XXI ВЕКА. – С. 91.
7. Давронов Н. И. “Авеста” как ценность и источник по физическому воспитанию молодежи //Педагогическое образование и наука. – 2020. – №. 1. – С. 87-91.
8. Давронов Н. И. ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ВРЕДНЫХ ПРИВЫЧЕК У ПОДРОСТКОВ НА ОСНОВЕ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА //EUROPEAN RESEARCH. – 2018. – С. 132-134.
9. Mamurov B. et al. Acmeological Approach to the Formation of Healthy Lifestyle Among University Students //III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence 2020 (ISC-SAI 2020). – Atlantis Press, 2020. – С. 347-353.

Buxoro davlat universiteti muassisligidagi
“PEDAGOGIK MAHORAT”
ilmiy-nazariy va metodik jumali
barcha ta’lim muassasalarini
hamkorlikka chorlaydi.

Pedagoglarning sevimli nashriga aylanib ulgurgan “Pedagogik mahorat” jumali maktab, kollej, institut va universitet pedagogik jamoasiga muhim qo‘llanma sifatida xizmat qilishi shubhasiz.

Mualliflar uchun eslatib o‘tamiz, maqola qo‘lyozmalari universitet tahririy-nashriyot bo‘limida qabul qilinadi.

Manzilimiz: Buxoro shahri, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy
Buxoro davlat universiteti, 1-bino 2-qavat, 208-xona

Tahririyat rekvizitlari:

Moliya vazirligi g‘aznachiligi

23402000000100001010

MB BB XKKM Toshkent sh. MFO 00014 INN 201504275

BuxDU 400110860064017950100079002

Pedagogik mahorat: rivojlanamiz va rivojlantiramiz!

**PEDAGOGIK
MAHORAT**

**Ilmiy-nazariy va metodik
jurnal**

2021-yil 3-son (79)

**2001-yil iyul oyidan
chiqa boshlagan.**

OBUNA INDEKSI: 3070

Buxoro davlat universiteti nashri

Jurnal oliy o‘quv yurtlarining professor-o‘qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, ilmiy xodimlar, magistrantlar, talabalar, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda maktab o‘qituvchilari, shuningdek, keng ommaga mo‘ljallangan.

Jurnalda nazariy, ilmiy-metodik, muammoli maqolalar, fan va texnikaga oid yangiliklar, turli xabarlar chop etiladi.

**Nashr uchun mas’ul:
Alijon HAMROYEV.
Musahhih: Muhiddin BAFAYEV.
Muharrir: O‘g‘iljon Olloqova**

Jurnal tahririyat kompyuterida sahifalandi. Chop etish sifati uchun bosmaxona javobgar.

Bosishga ruxsat etildi 28.06.2021
Bosmaxonaga topshirish vaqti
30.06.2021

Qog‘oz bichimi: 60x84. 1/8
Tezkor bosma usulda bosildi.
Shartli bosma tabog‘i – 20,6
Adadi – 100 nusxa
Buyurtma № 230
Bahosi kelishilgan narxda.

“Sadriiddin Salim Buxoriy” MCHJ
bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili: Buxoro shahri
M.Iqbol ko‘chasi 11-uy.